

Leo Trotskij

Brev till kamrat Solntsev

28 januari 1927

Käre kamrat!

Vid en flyktig (nödtvungen) genomläsning av Ert tal har jag inte funnit några invändningar. Talet tycks mig både intressant och innehållsrikt.

När frågan ställs på det här sättet föreligger dock en viss fara för att man "lämnar den internationella faktorn" för att tala med Bucharins tunga. Lagen om socialistisk ackumulation samexisterar och kämpar med värdelagen i vår ekonomi. Utgången av den kampen beror på villkoren och i synnerhet på den politik som avgör fördelningen av nationalinkomsten mellan de två systemen. Vi får en bild av en duell på lika villkor. Men vi utgör en del av världsekonomin och befinner oss i en kapitalistisk inringning. Det betyder att duellen mellan "vår" lag om socialistisk ackumulation och "vår" värdelag omfattas av den internationella värdelagen, vilket i ganska avsevärd grad ändrar styrkeförhållandet mellan de båda lagarna, om man bara uppehåller sig inom ramarna för ekonomiska kategorier och deras obegränsade utveckling, dvs om man med andra ord "lämnar den internationella faktorn" i stället för att kalla på hjälp från den internationella revolutionen för att komma till rätta med kapitalismens kris.

Ni vet naturligtvis utmärkt väl att det är så och på slutet i Ert tal finns också antydningar därom. Men här räcker det nog inte med antydningar. Annars är det risk för, att er frågeställning – som utan tvivel är riktig – blir beslagtagen av våra hemmafilsosof, som 80 år efter *Kommunistiska Manifestet* plötsligt kommit på den geniala tanken, att bygget av socialismen måste betyda att man besegrar "sin egen" bourgeoisie, dvs "sin egen" värdelag. På samma sätt som vissa hemmafilsosof lade rabarber på första delen av min bok *Till socialism eller till kapitalism?* utan att alls begripa dess samband med den andra delen. Det var ju därför som hemmafilsosoferna började gasta om att jag förnekar boken *Till socialism eller till kapitalism?*, när jag för fram argument hämtade i bokens andra del, som ju helt och hållet är ägnad en bevisföring om att man "inte kan lämna den internationella faktorn". Liknande argument får vi säkert möta även framgent.

Jag erinrar mig hur hemmafilsosofen Alexander Ivanovitj Skvortsov, en stor uttolkare av marxismen (som efter första utgivningen av *Kapitalets* tredje band förstod att han under tjugo år lärt ut alldeles felaktiga saker till studenterna), anklagade Marx för att inte ha någon egen ståndpunkt: Hos Marx; förstår ni, baseras inte priset på värdet, som det ju logiskt borde göra, utan på produktionskostnaderna. Den "egna" värdelagens kamp med den "egna" lagen om socialistisk ackumulation är så att säga "band I". Att koppla samman den kampen med systemet för den internationella värdelagen är "band III". Första bandet behövs, men räcker inte. Vi måste därför övergå till de följande banden.

För ungefär tre år sedan hade vi en häftig dispyt med våra hemmafilsosof, som kallade hela vårt ekonomiska system för statskapitalism, varvid de skamlöst vrängde till det Lenin sagt i frågan. Kring detta tema skrevs hundratals tidningsledare och hundratals "vetenskapliga" artiklar, ja, t.o.m. läroböcker (det vore bra att gå igenom dem i dessa dagar!). Mot teorin om statskapitalism ställde vi teorin om kampen mellan två system. Nu har hemmafilsosoferna skam till sägandes svalt halva den ståndpunkten och avkräver oss bara att vi (för deras teoretiska och politiska sinnesfrids skull!) ska "lämna den internationella faktorn".

Vi kan inte utesluta möjligheten, att våra allvisa hemmafilsosof i sitt sökande efter en räddningsplanka, kommer att omfamna teorin om kampen mellan de två lagarna och därför anklaga Preobrazjenskij för att ha avsvurit sig en egen teori, vilken de kommer att proklamera som det oförvitliga argumentet för socialism i ett land. Naturligtvis kommer kamrat Preobrazjenskij att vara lika lite skyldig till en sådan uttolkning, som Marx var skyldig för professor Skvortsovs "marxism" (för det men inte detta, ja, för övrigt kanske också för detta). Men för att kunna skära av vägen för

dessa teorins missbrukare får vi själva inte åsidosätta den ”internationella faktorn”, inte ens i ett tjugo minuter långt anförande.

Er *L. Trotskij*

PS. Jag vill bara påminna Er om, att det vid sidan av värdelagen och lagen om den ursprungliga socialistiska ackumulationen, även finns en mycket respekterad lag om den ojämna kapitalistiska utvecklingen. Skulle Ni kunna upplysa mig om i vilket tillstånd den lagen befinner sig?

28 januari 1927

Översättning (från ryska): Kjell Berglund april 2001